

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/175/2002

POPARCIE DLA INTEGRACJI POLSKI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Tuż przed realizacją naszego badania¹, 8 października br., rząd przyjął nowe stanowisko negocjacyjne z Unią Europejską w sprawie rolnictwa. Polska będzie zabiegać o możliwość dopłacania do rolnictwa z własnego budżetu, będzie się także domagać, by UE zgodziła się na możliwość przeniesienia części środków z funduszy strukturalnych przeznaczonych na rozwój wsi do dopłat bezpośrednich oraz na selektywną ochronę rynku produktów rolnych. W praktyce oznacza to, że Polska jest skłonna zgodzić się na zaproponowaną przez Komisję Europejską wysokość dopłat bezpośrednich dla rolników, jeśli będzie mogła w inny sposób zapewnić polskim rolnikom zbliżone warunki konkurencji. Dzień później (9 października) w Brukseli przewodniczący Komisji Europejskiej Romano Prodi ogłosił listę krajów rekomendowanych do członkostwa w UE w 2004 roku. Wśród nich znalazła się także Polska. Wydarzenia te nie wpłynęły na zmianę deklaracji dotyczących integracji naszego kraju z UE. Tak jak miesiąc temu udział w referendum w tej sprawie zapowiada 72% ankietowanych, w tym ponad połowa (57%) deklaruje, że na pewno pójdzie do urn.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy wziął(ęła)by Pan(i) w nim udział?	Deklaracje respondentów według terminów badań							
	III 2002	IV 2002	V 2002	VI 2002	VII 2002	VIII 2002	IX 2002	X 2002
	w procentach							
Na pewno wziął(ęła)bym w nim udział	51	60	60	58	61	57	59	57
Raczej wziął(ęła)bym w nim udział	15	14	12	14	12	11	13	15
Jeszcze nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nim udział, trudno powiedzieć	14	14	14	14	12	14	13	14
Raczej nie wziął(ęła)bym w nim udziału	7	5	5	4	5	5	4	5
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nim udziału	13	7	9	11	10	12	11	9

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (149) przeprowadzono w dniach 11-14 października 2002 roku na liczącej 1231 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Deklaracje udziału w referendum są tym częstsze, im wyższy jest status społeczno-ekonomiczny respondentów. Najliczniej zamierzają stawić się przy urnach osoby z wykształceniem wyższym (90%) i średnim (80%), badani deklarujący stosunkowo wysokie dochody - powyżej 800 zł *per capita* w rodzinie (82%), ankietowani dobrze oceniający swoje warunki materialne (86%). Wśród grup społeczno-zawodowych udział w referendum najczęściej zapowiadają: kadra kierownicza i inteligencja, osoby pracujące na własny rachunek, rolnicy oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla.

Stabilny pozostał również poziom społecznego poparcia dla integracji. Za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej chce opowiedzieć się 71% potencjalnych uczestników referendum akcesyjnego. Co piąta osoba zamierzająca wziąć udział w głosowaniu (20%) deklaruje natomiast, że będzie głosować przeciw integracji.

Tabela 2

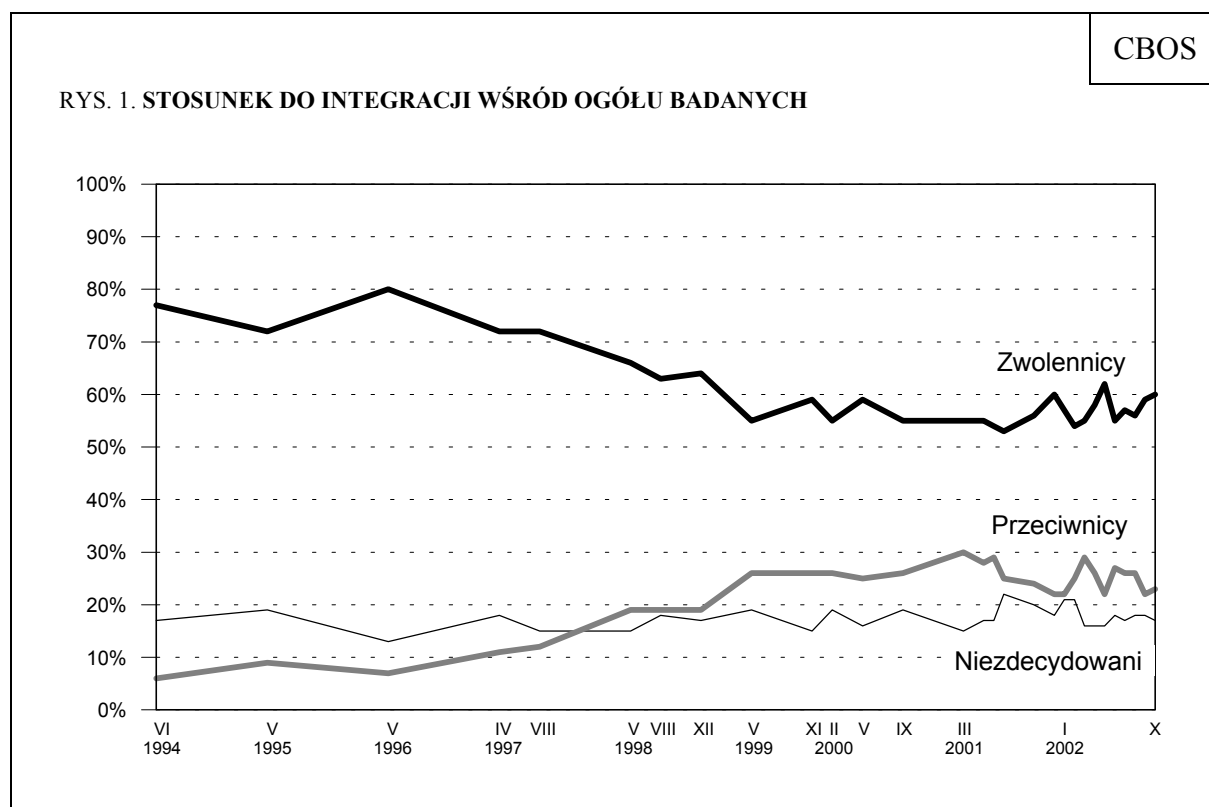
Czy w referendum głosował(a)by Pan(i):	Odpowiedzi osób deklarujących zamiar uczestniczenia w referendum według terminów badań							
	III 2002 (N=702)	IV 2002 (N=777)	V 2002 (N=750)	VI 2002 (N=764)	VII 2002 (N=751)	VIII 2002 (N=659)	IX 2002 (N=897)	X 2002 (N=890)
	w procentach							
- za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej	67	66	75	66	69	67	70	71
- przeciw przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej	25	25	19	26	22	23	19	20
Trudno powiedzieć	8	9	6	8	8	10	11	9

O stosunek do integracji zapytaliśmy również respondentów niezamierzających brać udziału w referendum oraz tych, którzy jeszcze nie wiedzą, czy pójdą głosować. Są to w znacznej mierze osoby niemające wykrystalizowanej opinii w sprawie integracji (38%). Ponadto jest wśród nich niemal tyle samo jej zwolenników (32%) co przeciwników (30%). Oznacza to, że w całym społeczeństwie poparcie dla integracji jest niższe niż wśród najbardziej prawdopodobnych uczestników referendum akcesyjnego. Obecnie 60% ogółu ankietowanych - niezależnie od tego, czy zamierza wziąć udział w głosowaniu czy też nie - opowiada się za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, a 23% jest temu przeciwnych.

Tabela 3

Stosunek do integracji wśród ogółu badanych	Wskazania według terminów badań														
	V 2001	VI 2001	VII 2001	X 2001	XII 2001	I 2002	II 2002	III 2002	IV 2002	V 2002	VI 2002	VII 2002	VIII 2002	IX 2002	X 2002
	w procentach														
Zwolennicy	55	54	53	56	60	57	54	55	58	62	55	57	56	59	60
Przeciwnicy	28	29	25	24	22	22	25	29	26	22	27	26	26	22	23
Niezdecydowani	17	17	22	20	18	21	21	16	16	16	18	17	18	18	17

Do grudnia 2001 wszystkim badanym zadawano pytanie: „Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i) za przystąpieniem Polski do UE czy przeciw?”

Poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej jest tym większe, im lepsze położenie społeczno-ekonomiczne ankietowanych. Do zwolenników integracji zalicza się mniej niż połowa osób z wykształceniem podstawowym (46%) i ponad trzy czwarte z wyższym (77%). Popiera ją niespełna połowa badanych osiągających miesięczne dochody poniżej 300 zł *per capita* w rodzinie (49%) i ponad trzy czwarte deklarujących miesięczne dochody przekraczające 800 zł *per capita* (76%). Za integracją opowiada się nieco ponad

połowa respondentów określających własne warunki materialne jako złe (51%) i więcej niż trzy czwarte dobrze oceniających swoją sytuację materialną (76%). Ponadto integracja cieszy się większym poparciem w miastach, szczególnie dużych, niż na wsi. W największych miastach, liczących ponad pół miliona mieszkańców, sięga ono 70%, na wsi nieco przekracza 50% (zob. tabele aneksowe). Najbardziej sceptyczni wobec integracji pozostają rolnicy, wśród których sprzeciw wobec członkostwa naszego kraju w tej organizacji jest częstszy (48%) niż jego aprobatą (39%).

Stosunek do przystąpienia Polski do Unii Europejskiej różnicują również preferencje partyjne badanych. Za integracją opowiada się zdecydowana większość sympatyków PO i SLD oraz PiS. Zwolennicy członkostwa Polski w Unii Europejskiej przeważają nad jego przeciwnikami także wśród potencjalnych wyborców PSL i Samoobrony. Najbardziej sceptyczni wobec integracji są sympatycy LPR, wśród których nieco więcej jest jej przeciwników niż zwolenników.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Stosunek do integracji		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
PO	84	11	5
SLD	84	10	6
PiS	79	18	3
PSL	57	32	11
Samoobrona	47	34	18
LPR	35	40	25

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nim udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nim udział; 2 - Raczej wziął(ę)bym w nim udział; 3 - Jeszcze nie wiem, czy wziął(ę)bym w nim udział; 4 - Raczej nie wziął(ę)bym w nim udziału; 5 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nim udziału (%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	57	15	13	4	9	1	1231
Płeć							
Mężczyźni	63	14	10	4	7	1	588
Kobiety	51	16	16	5	10	1	643
Wiek							
18-24 lat	51	13	18	5	13	0	190
25-34	49	25	13	4	7	1	222
35-44	63	16	12	2	5	2	222
45-54	65	13	10	5	6	1	261
55-64	63	11	11	4	9	0	143
65 lat i więcej	49	11	16	5	15	4	193
Miejsce zamieszkania							
Wieś	52	16	15	4	11	2	451
Miasto do 20 tys.	61	16	13	3	6	1	158
20-100 tys.	59	15	10	5	8	2	241
101-500 tys.	56	15	15	6	8	0	232
501 tys. i więcej mieszk.	67	12	11	4	6	1	149
Wykształcenie							
Podstawowe	46	13	17	7	14	3	324
Zasadnicze zawodowe	53	16	16	3	11	0	330
Średnie	63	17	10	4	5	0	469
Wyższe	77	13	5	3	1	2	108
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	78	14	5	0	1	2	76
Prac. umysł. niż. szczebla	61	19	11	7	1	1	132
Pracownicy fiz.- umysł.	52	21	15	8	4	0	95
Robotnicy wykwalifikowani	52	18	20	4	6	0	98
Robotnicy niewykwalifik.	51	25	11	8	4	0	44
Rolnicy	64	18	2	3	12	2	55
Pracujący na własny rach.	74	8	5	2	11	0	62
Bierni zawodowo							
Renciści	50	16	14	2	16	1	118
Emeryci	56	12	14	5	10	3	230
Uczniowie i studenci	57	13	13	5	12	0	78
Bezrobotni	53	13	16	4	12	1	186
Gospodynie domowe i inni	51	14	19	4	11	0	56
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	59	18	14	4	4	2	179
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	56	26	11	5	2	0	105
sekt. pryw. poza rolnict.	64	15	11	5	6	0	210
prywatnym gosp. rolnym	61	16	3	2	15	2	55
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	49	16	14	4	15	2	185
300-399	53	14	17	4	13	0	91
400-599	55	16	14	6	8	1	200
600-800	59	16	12	3	9	1	205
Powyżej 800 zł	69	13	9	4	5	1	189
Ocena własnych war. mater.							
Złe	51	14	16	5	13	1	402
Średnie	56	16	13	6	8	1	588
Dobre	70	16	9	1	4	1	241
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	56	14	17	6	6	2	70
Raz w tygodniu	57	17	14	3	7	1	622
1-2 razy w miesiącu	50	16	14	8	10	0	199
Kilka razy w roku	62	12	11	6	7	2	219
W ogóle nie uczestniczy	60	9	10	2	17	1	116
Poglądy polityczne							
Lewica	72	12	9	3	3	1	312
Centrum	58	14	15	4	6	2	322
Prawica	69	13	11	2	4	0	249
Trudno powiedzieć	35	20	17	7	19	2	346

Tabela 2. Stosunek do integracji wśród ogółu badanych

(%)

	Zwolennicy	Przeciwnicy	Niezdecydowani	Liczba osób
Ogółem	60	23	17	1226
Płeć				
Mężczyźni	64	23	13	587
Kobiety	56	23	21	640
Wiek				
18-24 lat	63	22	15	190
25-34	61	27	12	221
35-44	63	21	17	220
45-54	60	23	17	259
55-64	62	26	12	143
65 lat i więcej	52	19	30	192
Miejsce zamieszkania				
Wieś	52	30	18	451
Miasto do 20 tys.	64	22	14	158
20-100 tys.	63	18	19	240
101-500 tys.	65	18	17	230
501 tys. i więcej mieszk.	70	16	14	147
Wykształcenie				
Podstawowe	46	26	28	324
Zasadnicze zawodowe	54	29	17	329
Średnie	70	18	12	466
Wyższe	77	13	10	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	72	13	15	75
Prac. umysł. niż. szczebla	69	19	12	130
Pracownicy fiz.-umysł.	60	26	14	95
Robotnicy wykwalifikowani	62	20	19	97
Robotnicy niewykwalifik.	77	18	4	44
Rolnicy	39	48	13	55
Pracujący na własny rach.	65	24	11	62
Bierni zawodowo				
Renciści	45	25	30	118
Emeryci	58	20	22	229
Uczniowie i studenci	68	20	12	78
Bezrobotni	58	26	16	185
Gospodynie domowe i inni	60	21	19	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	67	19	14	176
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	67	17	17	105
sekt. prywat. poza rolnict.	65	23	13	210
prywatnym gosp. rolnym	40	47	14	55
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	49	32	19	185
300-399	55	30	16	91
400-599	59	22	19	198
600-800	64	19	17	204
Powyżej 800 zł	76	15	9	189
Ocena własnych war. mater.				
Źle	51	27	22	400
Średnie	60	24	17	584
Dobre	76	13	10	241
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	50	26	23	68
Raz w tygodniu	61	22	16	621
1-2 razy w miesiącu	53	26	21	198
Kilka razy w roku	65	20	14	219
W ogóle nie uczestniczy	63	22	15	116
Poglądy polityczne				
Lewica	75	17	9	312
Centrum	59	24	17	321
Prawica	64	25	11	248
Trudno powiedzieć	45	25	29	343